

Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku

k výroku a odôvodneniu uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 485/2025

z 9. septembra 2025

1. V súlade s § 67 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripájam k uzneseniu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 485/2025 z 9. septembra 2025 odlišné stanovisko, a to k jeho výroku aj odôvodneniu.
2. Ústavný súd uznesením z predbežného prerokovania odmietol ako zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť, ktorej podstatou bolo odmietnutie odporu proti platobnému rozkazu z dôvodu nesprávneho výberu elektronického formulára.
3. Už nie po prvýkrát posudzoval ústavný súd situáciu, keď sťažovateľ pri podávaní odporu proti platobnému rozkazu v spleti formulárov vybral síce formulár obsahovo takmer totožný, avšak tým, že bol „vybratý“ z inej sekcie (nie v rámci upomínacieho, ale civilného konania), napriek tomu, že spĺňal všetky obsahové náležitosti, odpor bol (podľa môjho názoru až neakceptovateľne formalisticky) odmietnutý.
4. Môj právny názor na túto situáciu je už (aj s ohľadom na moje predchádzajúce stanoviská vyjadrené okrem iného v náleze sp. zn. III. ÚS 380/2020) pomerne zrejmý. Napriek tomu, že zákon o upomínacom konaní je vo svojej podstate založený na formalizovaných procesných postupoch, postup súdov považujem za ústavne nekonformný. Takéto prísne posudzovanie právneho úkonu len podľa formy, keď obsah je jasný, podľa môjho názoru porušuje práva odporcov na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.
5. Rozumiem tomu, že senát v danej veci nasledoval ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu, avšak napriek tomu považujem za nevyhnutné (aj keď opakovane) upozorňovať na prípady, kde si myslím, že je priestor na to, aby bola taká prax prelomená. Argumentovať tým, že už si všetci mohli zvyknúť, jednoducho nemôže byť v situácii, keď ide o poskytnutie súdnej ochrany, správne.
6. Všeobecné súdy sú povinné aktívnym spôsobom a efektívne zabezpečiť základné právo na súdnu ochranu v aspekte prístupu k súdu aj v aspekte rovnosti zbraní, pretože je to pozitívnym záväzkom štátu. Interpretácia ustanovení zákona o upomínacom konaní preto má byť limitovaná teleologicky, a to v rámci mantinelov daných ústavnými princípmi. Doslovné (gramatické) sledovanie textu § 12 ods. 2 zákona o upomínacom konaní bez ďalších konsekvencií spôsobuje odmietnutie jedinej príležitosti sporovej strany na procesnú obranu z dôvodu, že odpor nebol podaný prostredníctvom elektronického formulára.
7. Podľa môjho názoru nie je akceptovateľný taký právny stav, keď sa spory prehrávajú len kvôli nesprávnemu výberu formulára, a to najmä v situácii, keď by to mal byť prioritne zákonodarca, ktorý by mal zabezpečiť, aby formuláre neboli zameniteľné. Ak tak zákonodarca neurobil, je povinnosťou súdov urobiť taký výklad príslušných ustanovení

zákona o upomínacom konaní, ktorý zabezpečí ochranu práv účastníkov konania, pretože tá musí mať vždy prednosť pred prílišným formalizmom.

V Košiciach 9. septembra 2025

Peter Straka
sudca